

RUDARJI PROTES- TIRAJO PROTI LAŽ- NJI VI STATISTIKI.

Delavski department je objavil
napačne številke glede rudar-
skih mezd.

KJE LE MORE, SUNE VLADA RUDARJE.

Oregon, Pa. — (Fed. Press.) —
John Brophy, predsednik okrožne
organizacije št. 2 v Pennsylvaniji,
je poslal Jamesu J. Davinu, taj-
niku za delo, protest glede napa-
čnih poročil, ki jih je objavil de-
lavski department o mezdah ru-
darjev.

"Rudarji srednje Pennsylvani-
je protestirajo proti statistiki o
njihovih mezdah, ki je izšla v
vladnih poročilih pod firmo delav-
skega departmenta", je Brophy
pisal Davinu.

"Poročilo se glasi, da je pov-
prečni letni zaslužek rudarja na
goljih mehkega premoga znašal
\$1357 v letu 1921. Resnica je, da
povprečni letni zaslužek rudarja v
centralni Pennsylvaniji je bil
\$760 ali \$14.60 v tednu.

Vlada sicer priznava, da so šte-
vilke mogoče pretirane, ampak
jaz dvomim, dali se biro za delav-
sko statistiko zaveda, kaj mlatijo
o takih poročilih rudarji, ki dobro
vedo, da niso v prejšnjem letu
prejeli \$1357. Odborniki okrožne
organizacije št. 2 so dne 7. aprila
predložili zborničnemu odseku za
delo natančne podatke koliko
mezd so prejeli rudarji v zad-
njih treh letih. Naši podatki se na-
našajo na 364 premogovnikov v
okrožju št. 2; to so vsi rovi v tem
distriktu, izvenmi par majhnih
jam. Številke so nam dali tehtal-
čarji in pokrivaljo zaslužek od
tose skozi vse leto. Delavski de-
partment omenja mezde, ki so bile
izplačane v dveh tednih oktobra
1921. V tem času je bilo največ
dela v rudnikih. Stara navada o-
peratorjev je, da dajejo v javno-
statiistiko o letnih zaslužkih,
ki basirajo na mezd, izplačanih v
zadnjih dveh tednih oktobra.

Rudar pa mora plačati iz svoje-
ga zaslužka smodnik, orodje, po-
pravke orodja in kovačnice in dru-
ge potrebitine, ki mu slušijo pri
kopanju premoga; družba mu od-
trga dolžno vsoto od mezd. Za
vse te stvari izda rudar po naj-
konservativnejšem računu pet
centov od tone, kar je koncem
konca velika vsota.

Poleg premogovnikov, ki so plača-
ni za delo od tone, je okrog 12,000
delavcev v našem okrožju, ki pro-
jemajo dnevno mezdo. Ta mezda
znaša \$7.50 za delo v jami in \$6.92
za delo na površju. Ako bi dnevni
delavci delali vse dni, kadar
rudnik obratuje, ne bi prejeli pov-
prečno več ko \$850 do \$915 na
leto."

REV. JOSEPH MEDIN V DRŽAVNI SLUŽBI.

Bivši hrvatski župnik v Calumetu
je zdaj v državni depart-
mentu.

Rev. Joseph Medin, kateri je bil
enajst let župnik hrvatske cerkve
v Calumetu, Mich., je v četrti
posetil glavni urad S. N. P. J. in
uredništvo "Prosveta". Pri tej
priliki nas je informiral, da ima
zdaj državno službo pri državnem
departamentu v Washingtonu, D. C.

G. Medin se je z nami razgovar-
jal o raznih jugoslovanskih vpra-
šanjih in splošnih razmerah med
Slovenci in Hrvati v Ameriki.
Možna ima dober vpogled v ta vpra-
šanja.

Francoški parnik utonil; 22 mrtvih.

Brest, Francija, 27. apr. — Dva-
intrideset mornarjev je izgubilo
življenje, ko je francoski tovorni
parnik, ki je nosil premog iz
Rotterdama v Brest, zablodil v
sredo ponoči v velikem viharju in
se pogreznil severno od francoske-
ga obrežja. Kapitan je bil eden,
ki se rešil. Njega je večerjal pobral
srški parnik "Pelagia".

ORGANIZIRANI DELAVCI V NEW YORKU POMAGAJO RUDARJEM

New York, N. Y. — (Federated
Press.) — Delavski organizacije v
New Yorku so sklenile pomagati
80,000 premogovnikom in njihovim
družinam v West Virginiji. Po-
moč bo aranžirana takoj. Unijski
in novoorganizirani rudarji so na
robu lakote. Organizacija v West
Virginiji jim ne more dosti pomagi,
kajti proces proti rudarjem
v Charles Townu silno črpa njeno
blagajno.

PRED SPLOŠNO STAVKO ŽELEZNISKIH DELAVCEV.

Unije železniskih delavcev so iz-
gubile svo vero v vladni železniki-
delavski odbor.

TEŽAK PROBLEM ZA AMERI- ŠKO DELAVSKO FEDERACIJO.

Washington, D. C. (Federated
Press, Laurence Todd). — Za-
stopniki železnikarjev so izjavili,
da je splošna stavka železnikarjev
malodane gotova stvar in da bo
valed teh dveh splošnih stavk —
premogovarske in železnikarske —
letanja volina bitka tako velika,
da bo premagala vse nasprotne o-
vire.

List "Labor", uradno glasilo
železnikarskih organizacij, je imel
ta teden velepomemben kartun
(karikatura), na katerem je bil
zvezi sodnik naslikan kot zobni
zdravnik, ki puli sadnji zob vlad-
nemu železnikarskemu delavskemu o-
dboru; ta kartun se nanaša namreč
na zadnjo odredbo, da omejeje
ni odbor nima nobene pravice
kaznovati Pennsylvanske želez-
niške družbe, kar se ni hotela po-
koriti odloku odbora, namreč da
mora uvesti v svojih železnikarskih
delavcih delovne razmere, kot so
določene od vladnega železnika-
skega delavskega odbora. Valed
te železnikarske organizacije ne
pričakujejo drugega od železni-
ških družb kot izredne, edinele
protidelavskih odredb, oziroma
odredb, ki poslabšajo delavske
razmere. Odborniki železniskih o-
rganizacij se še vprašujejo, kaj bi
se bilo pripetilo na zveznem sodi-
šču, ko bi železnikarske organiza-
cije zahtevale sodniško prepoved,
da vladni železniki delavski o-
dbor nima pravice kaznovati kake
železnikarske organizacije, katera
se ni hotela pokoriti kakemu o-
loku tega odbora.

Splošno mnenje je, da so sodi-
ška nasprotna delavskim organi-
zacijam in organizirano delavstvo
sploh nima nobenega zaupanja
več v vladni odbor, ne more pričaku-
vati nobene nepristranske sodbe, še
manj pa zaščite. Valed tega se
morajo železnikarske organizacije
bratiti same.

V uradu Ameriške delavske fe-
deracije je splošno mnenje, da se
bo vladni železniki delavski o-
dbor kmalo razpustil, ker itak ni
nima nobenega pomena. Priznava-
jo tudi, da je splošna stavka želez-
nikarjev, katere je predložil želez-
niški delavski odbor Ameriške de-
lavsko federacije organiziranim
železnikarjem na splošno glasova-
nje, gotova stvar. Ameriška de-
lavsko federacija itak ni nikdar
priznala vladnega železnikarskega
delavskega odbora, da bi bil kako
pravo sredstvo za izzivanje sporov,
ampak je molče pristala in čakala,
kak bo izid. In ker so želez-
niške družbe sedaj same izpod-
kopale vladni železniki delavski
odbor in ker bo najbrže delo na
železnikah suspendirano, da se pri-
silijo železnikarske družbe na kolek-
tivno pogajanje, je Ameriški de-
lavski federaciji vse to dobrodo-
šlo.

Sedaj pa nastane mučno vpra-
šanje za Ameriško delavsko fe-
deracijo, kako v slučaju splošne
železnikarske stavke vso stvar a-
ranžirati, da ne bode imela dveh
stavk — premogovarske in želez-
niške — nobenega stika druga
z drugo. Voditelj Ameriške de-
lavsko federacije ne odobrava
splošne železnikarske stavke in se
tudi ne morejo spriznati z idejo
nacionalizacije glavnih industrij,
ukeravno je bila na zadnji kon-
venciji Ameriške delavske federa-
cije v Denverju sprejeta z veliko
večino (Dalej na 3. strani.)

ZA KAPITALISTE NI TOŽNIKA, NE SOODNIKA.

Velike korporacije kršijo zakone,
kadar hočejo, pravi Untermyer.

NEKAJ PRIMEROV.

New York, N. Y. (Federated
Press.) — Samuel Untermyer,
pravni svetovalec Lockwoodovega
odbora, ki ima nalogo preiskati
stanovnjake razmere v New
Yorku, je izjavil, da bi prava ne-
pristranska preiskava od strani
zveze vlade raznih trgovinskih
zbornic in podobnih tvorničarskih
in delodajalskih organizacij raz-
krila, da je najmanj 500 teh o-
rganizacij, pri čemur bi bilo priza-
detih nad 50,000 posameznih oseb
in korporacij, katerih poslovanje
je protizakonito. Toda dosedaj še
ni bilo nobene obtožbe niti za en
sam izmed teh tisoč znanih slu-
čajev.

Izmed vseh teh nepoštenih kom-
binacij je najbolj črna jeklarški
trust, car največje ameriške indu-
strije, viden spomenik brezmoči
zakona, nastopiti proti samopoi-
nosti koncentriranega bogatstva in
moči.

Untermyer je sam eden izmed
največjih delničarjev jeklarške-
ga trusta, imenovanega "United
States Steel Corporation."

Jeklarški trust je postal v zad-
njem času tako močan, da kon-
trolira vse trgovske zbornice, tr-
govske zbornice pa kontrolirajo
cene. Untermyer je nadalje izjavil,
da je jeklarški trust zadnje
čase postal tako močan, da je sko-
raj vsako sodniško postopanje
valed kakaga nepoštenega čina
proti njemu nemogoče. Nadalje je
izjavil, da prvi korak proti uni-
žanju cen življenjskih potrebščin
bi bila odprava trgovskih zbornic,
in sicer s koristolami vred, in u-
vede naj se prost konkurenca.

Marketeri mlad in zmogel moč
bi rad prišel kako trgovino, toda
ko prične, spregleda, da je zvezan
na rokah in nogah, kamorkoli se
obrne.

Glede družbe "General Elec-
tric Co." je Untermyer povedal
sledede:

Poteklo je že skoraj pet mese-
cev, ko je bilo nezakonito delova-
nje "General Electric Co." javno
razkriti. Mesece sem se trudil,
da bi se uvedlo sodno postopanje
proti tej družbi in vedno je vedno
je bil zvezi generalni državni
pravnik pozvan, da naj izroči to
zadevo državnemu pravniku v
New Yorku in jaz sem se ponudil,
da nastopim vlogo tožitelja brez-
plazno za državo. Toda dobil sem
izgovor za izgovorom; vse priza-
devanje je bilo zaman. Moje mne-
nje je, da "General Electric Co."
uživa poseben protektorat nevid-
ne moči J. P. Morgana & Co. in
akoravno bi mogoče državni
pravnik prišel s sodnim postopa-
njem proti tej družbi, bi najbrže
nikdar ne prišli do kakaga za-
ključka.

Untermyer je nadalje rekel, da
mu je sedanjí justični departmet
še kolikor toliko šel na roko, do-
čim od prejšnjega ni dobil dosti
pomoči. Končno je rekel:

"V kolikor se tiče moči J. P.
Morgana, ni velike razlike, ali i-
mamno demokratsko ali pa repu-
blikansko administracijo; imel je
ravno toliko moči ob času zadnje
administracije kot je ima sedaj."

Razmere na Portoriku.

New York, N. Y. (Federated
Press.) — Sem je prišel Raymond
Diaz, okrajni državni pravnik na
otoku Porto Rico, katerega je od-
stavil guvernator E. Mont Bely,
kakor hitro je velika porota za-
vrnila obtožnico proti njemu (gu-
vernorju), njegovemu tajniku in
avditorju. Diaz je na poti v Wa-
shington, da predloži predsedniku
Hardingu celo zadevo o guvernor-
ju Belyju in nezakonem položaju
na otoku. Obtožnica namreč očita
guvernorju zlorabo ljudskega de-
narja.

Kakor hitro je velika porota za-
vrnila obtožnico, je guvernator ta-
koj odpustil Diaz kot okrajnega
državnega pravdnika in ga ob-
dolžil "podkupovanja z vplivom"
ne z denarjem.

VOJASTVO ODPOKLICANO IZ STAVKOVNEGA OKOLISA V RHODE ISLANDU.

Providence, R. I. — Guvernator
Sansford je naznanil v sredo, da
je odredil demobiliziranje držav-
ne milice, ki se nahaja v Pawtu-
cketu in okolici, kjer stavkajo
tekstilni delavci. V soboto imajo
vsi vojniki zapustiti stavkovni oko-
lo. Organizacija tekstilnih delav-
cev je sedmi teden zahtevala, da
guvernator umakne vojske čete,
ker niso potrebne.

HARDING SE OBOTAVLJA S SVOJIM NAČRTOM.

Posredovanje vlade med rudarji
in operatorji pride ob "svojem
času".

PREKUPARJI NA JUGU SKLE- PAJO SEPARATNE PO- GODE?

Washington, D. C. — (Feder-
ated Press.) — Poročevalec Federated
Press je izvedel, da načrt pre-
sednika Hardinga za intervencijo
med rudarji in operatorji bo he-
počvil nekaj časa. "Vse pride ob
svojem času," je bil odgovor v
Beli hiši. V načrtu je določena
stalna komisija, ki bo imela oblast
pogajanja v mezdne in druge
spore.

Harding upa, da s svojim nač-
rtom prepreči bodoče stavke. Po-
družnosti načrta še niso znane,
niti ne bodo, dokler predsednik
ne pokliče operatorjev in zastop-
nikov rudarjev na konferenco v
Washington.

Chicago, Ill. — (Fed. Press.) —
Frank Farrington, predsednik o-
krožne rudarske organizacije v
Illinoisu, je dejal v četrti poro-
čevalci Federated Press, da
illinoiski premogovniki ne bodo
vladno intervencije, pač pa radi
vidijo separatno pogodbo s operatorji.

Farrington je rekel dalje, da o-
krožni odborniki unije v Kentu-
ckiju, Alabami in Tennesseeju po-
pisujejo posamezne pogodbe s
operatorji. Farrington pravi, da
je tozadevna poročila iz zaneslj-
vih virov.

Washington, D. C. — (Feder-
ated Press.) — John L. Lewis, pred-
sednik rudarske organizacije, je pri-
šel v Washington v četrtek. Lewis
bo zaslišan pred zborničnim o-
delkom za delo, kateri se zdaj bavi
z obtožnico napram zveznemu so-
dniku Orru v Pittsburghu, ki je od-
klonil državljanske papirje stav-
kujočim rudarjem.

Lewis mogoče tudi predloži
konkretni načrt za končanje stav-
ke in seznaniti zbornični odelok s
pogoji, na temelju katerih so ru-
darji pripravljeni odpreti pogaja-
nja s operatorji.

PROCES PROTI RUDARJEM V W. VIRGINIJI.

Sodnik je vzdržal obtožnico.

Charles Town, W. Va. — (Fed.
Press.) — Sodnik Wood je zav-
gel predlog zagovornitva, da se
umaknejo obtožnice glede izdaj-
stva proti štiriindvajsetim rudar-
jem. Suspendirani namreč ruderjem
rastejo dnevno v tem mestu.

Odvetniki rudarjev izjavljajo,
da glavno vprašanje procesa je,
dali imajo kompanijski strelec ali
zvezni zakon večjo oblast v tej
državi. Ako proces izpade v prilog
premogovniškim družbam, tedaj
je zaščitna po zakonu mrtva stvar
v West Virginiji.

SOCIALISTI IZPUŠČENI IZ JEČE.

New York, N. Y. — (Federated
Press.) — Prizivno sodišče je do-
volilo, da se Isaac E. Ferguson in
Charles E. Ruthenberg izpustita iz
zapora proti porokstvu \$5000 za
vsakega. Oba sta bila voditelja
levega krila socialistične stranke
in ob času Palmerjevih prognoz
obsojena na deset let ječe. Bila sta
poldruge leto v zaporu. Istočasno
je bil izpuščen proti porokstvu tudi
komunist Benjamin Gitlow. Zasli-
šanje glede izpustitve irskega de-
lavskega voditelja Jima Larkina
se vrši 29. aprila.

Lloyd George v stra- hu pred novo vojno.

Situacija v Genovi je zelo alaba. Francozi mogoče dose-
žejo, da se Rusom izroči nekaj ultimata, ker nočejo
odnati od njihovega programa. Lloyd George je
sklical sestanek držav, ki so podpisale versalsko po-
godbo, da razpravljajo o nadaljnjih korakih proti
Nemčiji. Entente države se proti stabiliziranju de-
narne valute.

Genova, 27. apr. — Uradno po-
ročilo se glasi, da zavezniška nota
Rusom ni ultimata, marveč odgo-
vor na ruske protipogoje glede
dolgov, odškodnine za nacionalizir-
ana imetja in posojila Rusiji.

Genova, 27. apr. — Situacija v
Genovi je danes sledeča:

Rusko vprašanje je še vedno na
mrtvi točki.

Francozi zahtevajo, da mora
Sovjetska Rusija primati vojne
dolgove in vrniti nacionalizirano
lastnino inozemskim lastnikom.

Lloyd George je povabil države,
ki podpisale versalsko pogodbo, na
sestane, ki se ima vršiti v kvet-
kem in mogoče v Genovi in ne
katerem se ima skleniti, kaj stopi
entente napram Nemčiji, ako ta
ne ugodi zahtevam odškodninske
komisije do 31. maja.

Lloyd George se je večerjal sopro-
stavek k železnikarskim poročeval-
cem in rekel, da je v prihodnjih
desetih letih nova evropska vojna
neizogibna, ako genovska konfe-
renca ne reši uspešno evropskih
problemov. George ima v načrtu
protivojni pakt, ki ima vključiti
vse Evrope, Japonsko in Kitajsko
in se opoliti s četveroporočnim
paktom, ki je bil
sklenjen v Washingtonu.

Takšno je situacija. Atmosfera

Grožnja francoskega ministrsko-
ga predsednika Poincaréja sadnja
ponedeljek, da Francija ponovno
invadirira Nemčijo, da izdramila
Lloyda Georgea, da je sklical se-
stane vseh držav, ki so podpisale
versalsko pogodbo. Namen njego-
ve potese je, da pomočjo manjših
držav, ki nimajo posebnih koristi
od nemške odškodnine, potlači bo-
jevne načrte militaristične Fran-
cije.

V razgovoru s poročevalci je
Lloyd George dejal, da preti Evro-
pi velika nevarnost, ako se v Ge-
novi ne reši glavni problem.
Priznati je treba, da alijanca
lažne Rusije in jezne Nemčije ni
nobena šala. Kombinacija teh
dveh ali zavzema dve tretjini
evropskega prebivalstva. Glas
Rusije in Nemčije se bo slišal in
njuna pogodba je prvo svarilo
Evropi.

George je nadaljeval, da obla-
njuje, ker ni Amerike sraven, in
ker se drži Amerika proč, mora
Evropa sama gledati, da se izmota
iz močvirja.

"Mi smo zmagali v zadnji voj-
ni," je rekel, "toda naša zmaga
ne bo trajala večno. Zato ne sme-
mo zlorabljati zmage, katero nam
je naklonila milost božja (t).
Kakor hitro se naša zmaga spre-
meni v zatiranje, pride naša zma-
ga in tedaj ne bomo več zmaga-
valci."

Lloyd George je poudarjal, da
z Rusijo mora priti do sporazuma,
pa naj bo ruska vlada kakršna
hoče.

Danes se je izvedelo, da Lloyd
George ostane v Genovi mogoče še
drugi mesec, oziroma toliko časa,
da se reši rusko vprašanje.

Ruski delegatje mogoče še danes
dobe nekaj ultimata, ki ga sestav-
ljajo veliki na pritisk Franco-
zov. Ultimata se glasi, da mora Ru-
sija sprejeti gotove pogoje glede
dolgov in vpostavljanja socialisti-
čnih tovarn inozemskih lastnikov
ali pa zapustiti konferenco.

Kolikor je znano, niso Angliji
zadovoljni s ultimatom. Njihovo
mnenje je, da se Rusom predlože
protipogoji, ki se pa morajo toliko
približati ruskim pogojem, da bo
mogoč kompromis.

Poljaki so večerjal odgovorili na
rusko protestno noto. Njihov od-
govor je precej mil. Poljaki pra-
vijo, da niso podpisali zavezniške-
ga ukora napram rusko-nemški
pogodbe same, pač pa valed tega,
ker je Nemčija po... (Dalej na 4. strani.)

med konferenco. Glavni namen
konference je gospodarska rekon-
strukcija Evrope ne pa sklepanje
separatnih pogodb.

Finančna podkomisija konfe-
rence je sestavila dolg dokument,
ki vsebuje splošna, abstraktna
priporočila; posamezne države
niso nikjer imenovane. Podkomis-
ija je ugotovila, da če se ne pri-
kaže posebno akcijo, pač pa su-
gestira, da se vrši posebna konfe-
renca centralnih bank, katero la-
sko skliče državna banka v Angli-
ji; povabijo se tudi predstavniki
reservnega bančnega sistema v
Ameriki.

Delegatje Francije, Italije in
Belgije v finančni podkomisiji na-
sprotujejo vsaki akciji za devalva-
cijo njihovega denarja. To se
pravi, da te tri države ne marajo
stabiliziranja denarne valute,
temveč hočejo, da se vrednost
njihovega denarja dvigne na
predvojno stopnjo in še višje.

VELIK POTRES NA JAPON. SEMI.

Številni mrtvih še ni znano. Škoda
je ogromna.

Tokijo, 27. apr. — Silni potres
ni enak je večerjal zaslišel Tokijo
in okolice. V Tokiju je več oseb
mrtvih in okrog sto ranjenih, to-
da natančno število še ni znano.
Kitajski oddelki mesta je uničen.
Velika postopila so zelo polkodo-
vana. Poslopje ameriškega posla-
ništva se je na enem koncu podr-
le. Okrog 50 metrov zidu v bližini
mikedove palače, ki je bil zgra-
jen pred 800 leti in ki je nekoč
oklepal Tokijo, je tudi v razvali-
nah.

V Jokohami sta bila ubita dva
Japonci. Največ škode in človek-
skih žrtv je pričakovati s dežele,
kjer je bilo aridne potresnega
sunka. Med potresom je prišel
ognjenik Asama Jama — 90 milj
severozahodno od Tokija — bli-
vati lavo.

VLADA NI OMEJILA BREZPO- SILNOSTI.

New York, N. Y. (Federated
Press.) — Brooklynska trgovska
in obrtna zbornica je odločno za-
vrnila vladno izjavo, dja je brez-
poselna konferenca, katero je
sklical predsednik Harding, od-
pomogla brezposelnosti. V poroči-
lu, katerega je izdala trgovska in
obrtna zbornica, citira izjavo new-
yorškega brezposelnega urada, iz-
javo generalnega ravnatelja o-
delka za omejitve brezposelnosti
delavskega departamenta in izjavo
newyorškega delavskega depart-
menta. Vse te izjave se namreč
strinjajo v tem, da je število brez-
posleev naraslo od decembra
meseca in 15. marea je bilo samo
v New Yorku 332,000 delavcev
brez dela. Poročilo konča:

Konferenca, katero je sklical
predsednik Harding, je vrila ce-
lo to vprašanje nazaj na mestne
in državne oblasti. Mestne in dr-
javne oblasti naj vzamejo to za-
devo takoj v pretes in jo odpo-
kljujejo nazaj v Washington, kamor
pravzaprav ta stvar spada.

Mehiški klerikali proti unijam.

Mexico City, Mehika, 27. apr. —
Na kongresu klerikalnih delavskih
organizacij v Guadalajari je bil
napovedan boj neklerikalnim de-
lavskim unijam.

VREME.

Chicago in okolice: V soboto
oblačno in nestabilno vreme. Sever-
novzhodni vetrovi. Temperatura v
zadnjih 24 urah: najvišja 38, naj-
nižja 36. Sonce izide ob 4:51, za-
ker je Nemčija po... (Dalej na 4. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2687-58 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi: 1. apr. (April 20-22) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je s tem davcom potekla naročnina. Poslovite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

POPLAVE IN VPRAŠANJE BREZPOSELNOSTI.

Skoraj perijodično se vračajo poplave vsako spomlad v Združenih državah.

Ali se poplave ne dajo odpraviti, ali saj toliko omejiti, da ne povzročajo vsako leto na milijone dolarjev škode?

Poplave prihajajo, ako spomlad zapihajo nepričakovano gorki južni vetrovi, ki stope sneg, ali če po več dni izredno dežuje. Vzroki poplav so torej znani, pa tudi človek si je v tisočletnem boju z naravnimi silami pridobil toliko znanja, da lahko poplave omeji in jim vzame tisto demonako silo, ki razdira in uničuje, ako jih že ne more popolnoma odpraviti.

Ako bi snežnica, prihajajoča od velike množine skopnenga snega, in deževnica, katero povzročijo izredni in veliki deževni nalivi, imeli prostor, da se odtekata po rednih strugah ali da se zadržujeta v umetnih nabiralnikih za vodo, bi ne imeli poplav, kakršne so letošnjo spomlad obiskale države Indiana, Ohio in Illinois. Z regulacijo rek in potočkov in gradnjo umetnih nabiralnikov za vodo ali umetnih jezer se torej da znižati nevarnost poplave. O tem so na jasnem vsi inženirji, ki so strokovnjaki v reguliranju rek.

Ako se reke in potoki regulirajo in zgrade umetna jezera, bi imeli poljedelci še druge koristi. Poplave odnesejo vsako leto na milijone kubičnih čevljev dobre rodovitne zemlje v morje, ki bi se lahko ohranila za poljedstvo.

Med tem ko poplave delajo vsako leto ogromno škodo, ker si delajo reke in potoki struge po svoji volji, je na milijone ljudi brez dela. In če bi se zakonodajni zbori malo bolj pobrigali, da se uravnavajo reke in potoki, mesto da z malenkostmi stvarmi včasih tratijo čas, ne bi bilo pomagano samo farmerju, da bi se mu ne bilo treba bati povodnji, ampak število brezposelnih delavcev bi se precej skrcnilo.

Državniki in poslanci pa nimajo zdaj časa, da bi razmišljali o tem; kako se naj farmerji obvarujejo poplave in obenem odpravi brezposelnost. Pomlad je tukaj in go spodje so pričeli misliti na igro z žogo.

PROBUJENJE FARMARJEV PRIHAJA.

Farmarska organizacija o okraju Kingu, Wash., poznana pod imenom "Progressive Grange", je sprejela resolucijo, v kateri izjavlja, da se vsak farmer izključuje iz organizacije, ki bo ob času stavke opravljala stavkokaško delo. V zameno pa apelira na delavce, da kupujejo pridelke le od takih farmerjev, ki so člani farmarske organizacije.

Rezolucija je dalekosežnega pomena. Industrijski interesi so navadno poslali svoje agente ob času stavke v farmarske distrikte, da nanovačijo stavkokaze, ako jih niso mogli dobiti v velikomestnih človeških nižinah. Obljubili so njim sijajne mezde, kinogledališča in druge udobnosti. In farmerji, ki se niso zavedali, da privatni interesi ravno tako izkoriščajo industrijske delavce kot farmerje in da vse niti izkoriščanja vodijo v Wall Street in druge take kraje, kjer so bančni in finančni interesi centralizirani, so se dostikrat dali premotiti od takih obljub. In če se je industrijskim interesom posrečilo dobiti zadostno število stavkokazev, je bila stavka izgubljena.

Industrijski interesi so še na drug način izkoriščali farmerje. Ako so izvedeli po svojih volunih, da se nezadovoljnost med delavci razširja in da postoji nevarnost, da se organizirajo in zahtevajo povišanje mezde in boljše delovne razmere, so skušali med farmerji dobiti nove novice v industrijo. Agentje industrijskih interesov so ob taki priliki vselej storili svojo dolžnost. Naslikali so življenje v industrijskih središčih kot v raju, molčali so pa o industrijskem peklu. Ob takih prilikah so industrijski interesi najemali delavce. Sprejeli so v delo več delavcev, kot so jih potrebovali. Na to umetnost so se posebno dobro razumeli klavniški baroni v Chicagu in drugih mestih. Kadar so imeli zadosti veliko rezervno armado delavcev izvežbano, so pričeli odpustati stare delavce, kmalu za tem so pa znižali mezdo. Navadno so dosegli zmirom svoj namen, kajti med starimi delavci se je pojavila panika, oni, ki so pričeli šele okušati, kakšen pekel je v industriji, pa niso vedeli, kaj naj store ob takem času.

Farmarska organizacija v okraju Kingu je pokazala pot, katero morajo hoditi farmerji, ako hočejo, da bodo interesi farmerjev in industrijskih delavcev bolj zavarovani, kot so danes.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J.
in čitateljev Prosveto.

Duluth, Minn. — Zadnja časa se v naši Prosveti precej hvali "naprednost" nekaterih slovenskih naselbin, od katerih menda Claridge zavzema prvo mesto. Tudi jaz bom opisal sever. Imamo dovolj sime. Samo skoro tri najst mesecev je le letu, a vzlike temu lahko jemo celo leto solato; malo bolj slana je, a že gre za silo.

V našem predmestju Gary New Duluth ima jeklaraki trust cementarno in jeklaro, kjer so po večini zaposleni naši rojaki. Plača je ravnotako visoka kot povsod pri takem delu. Imamo tudi cerkev, zvon, farovž in gospoda, brez česar se razume, da ne moremo biti v letu 1922. Vseeno imamo nekaj zdi, da ni vse v redu, zato se oglasim. Kadar se počam s kakim rojakom, ki vsaj misli s svojimi možgani, v pomenek; mi pove, da mene in moje družino nekateri verniki nikakor ne morejo prebaviti. Vsem tistim zato svetujem, naj se ne pasejo po meni, če sem tako neprebavljiv, kajti neprebavljivost je nevarna: želodec in žival ali človek lahko mnogo trpi radi neprebavljenosti, ker lahko se poškoduje slepo črevo ali pa je žolč v neprestani nevarnosti, da poči.

Pa poslušajte, zakaj me imajo tako v želodec in sem jim neprebavljiv. Ker nisem ničesar daroval za gospoda fajmostra, župarja, cerkev in tudi za zvon nič. To je velika hudobija. Toda brate, ne boš kaj pihal. Če sem hotel jaz imeti svoj hram, sem moral služiti s trdim delom. Tako privoščim vsakemu, da bi si pridobil svoj hram. Zato nič ne darujem za farovž, za cerkev, pa zato ne, ker notri ne hodim; kajti tam ne sme nihče drugi govoriti kot gospod in mu ne sme človek odgovoriti, dasi je zmerjan s prižnico.

Pred tremi leti sem bil navzoč pri taki priliki, v opravljanju društvene dolžnosti, tedaj mi je ozmerjal, mi pa mu nismo mogli, oz. smeli odgovoriti, sicer bi se bili morali seznaniti z zavorom. V cerkvi tudi hočejo ljudi držati v temi, jaz pa raje hodim po svetlobi našega stoletja.

Za avon jim nisem nič dal, ker ne maram, da bi mi klenkali, zame je dober tak kot ga ima loko-motiva in ga poslušam vsaki dan. Gospodu pa nisem nič dolžan, zato mu nič ne bom dal.

To so stvari, ki skrbijo nekatero mamic v Garyju in New Duluthu, a povem jim, naj kar brezskrbno spijo ter naj si ne belijo glav z mojo malenkostjo, saj bom tudi jaz enkrat umrl in se bomo že v nebesih srečali, kajti jaz mislim iti ravnotako visoko kot najbolj prilična cerkvena miš.

Poročajo, da bo pričela jeklar-na z obratovanjem, toda te novice naj rojaki po Ameriki ne jemljejo na znanje, kajti tu je že precej ljudi brez dela in posnam rojake, ki ne darujejo za cerkev, zato tudi ne more tam dela dobiti. To so mi povedali rojaki v Garyju in New Duluthu in celo sam sem bil denunciran pri kompaniji pred petimi leti, da nisem dam. Toda jaz sem jim tedaj toliko pokazal, da sem dobil delo in tudi drugi rojaki, ki so bili z menoj vred odvoljeni, so prejeli delo nazaj, seveda s pomočjo nekaterih predelavcev.

Klika, ki denuncira predelavce in s tem jemlje kruh iz ust nedolžnih otrok delavskih starišev, bi se morala pognati iz naselbine. Samo v nadlego je in pomaga krasti svobodo državljanem, ki nam je zajamčena po ustavi Združenih držav.

Opozarjam ženske, ki bi me rade očistile, naj operejo prave svoje duše ter naj puste poštene ameriške državljane v miru. Divljina nisem jaz nič manj in nič več kot one, verujem pa, da bi se delavstvo zavedalo, in bi ohranilo s svojimi parastiti, bi se vam in meni bolje godilo. Tako pa radi njihove nevednosti trpi vse človeštvo. Pometajmo vsak pred svojim pragom in vsi bomo imeli čisto.

Pravite, da ste me spravili iz Garyja. O, ne, ni tako! Jaz sem se preselil. Sicer pa smo pet milj narazen. Ostal bom tu in čuval nad vami, če me prav teško gledate.

Škodoval nisem še nikdar nobenemu, pač pa imam vedno dobro besedo za vsakega. Odpustam vsem onim, ki me tako grdo za hrbtom napadajo, vendar bi svetoval vsakemu, ki ima kaj proti meni, da mi pove v obraz; za

hrbtom opravljati je nesramnost. Saj se dam pogovoriti, če mi dokažete, da sem v smoti. Bodite torej tako kot je prav in pustite me v miru s grdim obrekovanjem, s čemur samo pokazujete, da niste dobri kristjani in ne izpolnjujete nauka Kristusovega. Ker tega ne izpolnjujete, kako si morete misliti, da boste prišli v nebeško kraljestvo?

Bodite složni samo za en cilj, to je za emancipacijo. Jaz vam ne kratim verske svobode in hodi-te v cerkev kolikor vas je volja, darujte tudi kolikor hočete. To mene ne boli. Ravnotako pa zahtevam jaz od vas, da mi ne kratite svobode. Vsek zase naj molči Bog! — John Kobi.

Neffs, Ohio. — Od prvega aprila dalje pošiljajo vsi premogorovi pri nas ter po vsej okolici. Lahko se reče, da je premogarska stavka po vsem vzhodnem Ohiju stoprocentna. Tudi premogarji blizu Shmlethfielda, kjer premog odkrivajo s parnimi lopatami in s listimi nakladajo, so odložili orodje na poziv unijskih rudarjev, kateri so prej delali po rojih. Vsaj tako sem čital v "Martin's Ferry Daily Time".

To je največja stavka premogarjev v zgodovini Amerike ter kdor ni popolnoma slep in gluhi, bo odložil v tem času orodje, pa če ga pozove kak organizator za to ali ne. Nihče se ne bo mogel izgovarjati pozneje, češ, da ni vedel, da je bila stavka, pa naj dela še tako v zapuščenih ter od mest in sveta oddaljenih rojih. Danes je dolžnost vsakega posameznega premogarja, da je organizator, čeprav živi med samimi črnci — premogarji, ali pa med samimi svojimi rojaki in sovaščani iz starega kraja. Ta boj bo hud, ker si stojita nasproti dve silni, a jako različni armadi. Vsa armada je privlekla vse svoje orožje na fronto. Na eni strani so milijoni dolarjev, puške in kanoni, verige in ječe ter Bog, a na drugi strani prazni in strgani žepi, gladni želodec, sključen hrbti, izžrpane mišice in mrki pogledi. — Kje bo zmaga? Vsek, mislim, da lahko ugane kje bi morala biti zmaga, seveda, če bi krivi hrbti skupaj držali!

O Veliki noči sem se podal v Pa., kjer sem v Bridgevillu pričel s svojim "mislijo". Ker se mi je to dele čimdalje bolj dopadalo, se napotim dalje. V Craftonu si kupim avtomobil, dal sem zanj samo 15 centov, ga osedlam ter jezdim z njim v Moon Run, kjer ga pa kar na cesti pustim. Prišel sem izganjati mokre hudiče iz steklenice, pa ne tako kot premogorvi baroni, ki izženo premogarja iz kompanijske bajte, ga puste potem kar na prostem. Vse sem lepo popravil pod streho in na toplo. Obiskal sem več rojakov, seveda le ob cesti, ker se mi je silno mudilo. Pri prvemu se "Lahko noč" nisem rekel, pa prosim naj mi ne zameri. Ker sem videl tudi rojaka Franka Dolinarja, sem mislil, da je tudi on tam na obisku. Pa mi pove, da on ves čas svojega bivanja v Ameriki, živi v Moon Runu. Čudno se mi je videlo, ker lansko poletje je neki rojak iz Meadow Landsa, Pa., prodajal tikete za "Silverton phonograph" rekoč, da gre denar za Fr. Dolinarja. Takrat sem bil na Lawrence, Pa. Dotični rojak je rekel, da se je Fr. Dolinar preselil iz Moon Runa na Meadow Lands, ter takoj ko je pohištvo spravil v hišo, je zgorela do tal tista hiša ter vse pohištvo. Zdi se mi, da sem kupil 3 tikete; jednega še imam in na njem vidim naslov: Fred Bruder, Box 36, Meadow Lands, Pa. Čakal sem, da bom že pozneje videl kako novico v slovenskih listih, ker vem, da je dosti Slovencev v tistem kraju, ter bo že kdo poročal o nesreči Dolinarjevi, pa ni bilo nič. Morda je bila pomota, da je bil kak drugi rojak istega imena tam in mu je o-genjal uničil vse ter da je morda kdaj prej bil v Moon Runu, zato prosim, da kak tamošnji Slovenec, sedaj ko je dosti časa, napiše v list ter pojasni, če so imeli lansko poletje tam kakšega pogorele. Tudi Fr. Dolinarja v Moon Runu bo ustrezno če mu kdo pove kdaj je on pogorel.

Obiskal sem potem še Cliffa Mine koder tudi žive slata arca in dobre duše ter se naučil veselja. Rečem, da ne manj kot Trbovščani Tone na tistem njem sem "Kranjskem griču" tam doli v Californiji. Pa enkrat je bilo treba zopet odrediti nazaj v "beautiful Ohio" in na poti nazaj se oglasim še pri slovenskem umetniku na goši v Me Cormick, kjer sem napojil glasbečino moje duše ob krasnih zvokih njegovih gosli.

Pevski dar me je navdahnili ter zapela sva pesmi s tenorjem, katerih niti Caruso ni smagal. Seveda violina je hotela nekoliko protestirati ter bronila v znak protesta, najprvo kobolica, čez katero so napete strune, da je v velikem loku odletela, potem pa Tina na vse štiri. Tako tudi jaz, pa sva iskala, tudi nos ni bil brez posla pri iskanju. Ko sva kobolico našla, so pa strune pričele viseti od goši, pa kaj bi pravil naprej; pravijo, da je bila Velikanoč, a meni je bila kratka. — Marko Rupnik.

Salt Lake City, Utah. — Vzbok premogarske stavke, v katero so stopili tudi rudarji v Wyomingu, ki je ob meji Salt Lake Cityja, pride pogosto več rojakov v to mesto, bodisi, da si iščejo zdravje po tukajšnjih zdraviliščih ali iz drugih vzrokov. Vsi sem prihajajoči naj bodo pozorni radi številnih uzmovičev, ki se klatijo po tem mestu in naj nikomur ne zaupajo, ako ga ne poznajo.

Dne 18. aprila je došel sem rojak H. F. Iskat zdravja in zupal nekemu valjivemu "prijetelju". Povedal mu je, da ima pri sebi \$420. Če drugi dan ga je izva-bl zlikovec nekam na samoto, nastavl mu na primernem mestu samokres na prsa in že dobil od njega denar. Bolni prijatelj se-daj premišljuje žalostno usodo in posledice prehitre zaupljivosti. — Zato rojaki, pozor pred tatovi.

Stavka je pričela v Wyomingu dne 1. aprila, v kateri vztrajajo stavkarji trdno kakor skala in bodo tako ostali do kosca. — Poročevalec.

Pevski dar me je navdahnili ter zapela sva pesmi s tenorjem, katerih niti Caruso ni smagal. Seveda violina je hotela nekoliko protestirati ter bronila v znak protesta, najprvo kobolica, čez katero so napete strune, da je v velikem loku odletela, potem pa Tina na vse štiri. Tako tudi jaz, pa sva iskala, tudi nos ni bil brez posla pri iskanju. Ko sva kobolico našla, so pa strune pričele viseti od goši, pa kaj bi pravil naprej; pravijo, da je bila Velikanoč, a meni je bila kratka. — Marko Rupnik.

Salt Lake City, Utah. — Vzbok premogarske stavke, v katero so stopili tudi rudarji v Wyomingu, ki je ob meji Salt Lake Cityja, pride pogosto več rojakov v to mesto, bodisi, da si iščejo zdravje po tukajšnjih zdraviliščih ali iz drugih vzrokov. Vsi sem prihajajoči naj bodo pozorni radi številnih uzmovičev, ki se klatijo po tem mestu in naj nikomur ne zaupajo, ako ga ne poznajo.

Dne 18. aprila je došel sem rojak H. F. Iskat zdravja in zupal nekemu valjivemu "prijetelju". Povedal mu je, da ima pri sebi \$420. Če drugi dan ga je izva-bl zlikovec nekam na samoto, nastavl mu na primernem mestu samokres na prsa in že dobil od njega denar. Bolni prijatelj se-daj premišljuje žalostno usodo in posledice prehitre zaupljivosti. — Zato rojaki, pozor pred tatovi.

Stavka je pričela v Wyomingu dne 1. aprila, v kateri vztrajajo stavkarji trdno kakor skala in bodo tako ostali do kosca. — Poročevalec.

SLIKE IZ NASELBIN.

Chisholm, Minn. — Spomlad je prišla in slavec se je že pričel oglašati s svojo pomladno pesmijo.

Tudi nam so zapeli lepe pesmi. Dne 23. aprila so v školski dvorani po par mesečnem učenju petja zapeli še kakor izvežbani pevci nekaj lepih pesmi, da je občinstvo lahko ponosno na naše pevce, ker bilo je res nekaj izrednega in lepega.

In kaj pa naši igralci. Vprizorili so dramo "Rasvalina življenja", ter jo igrali dovršeno, da zaslužijo vso pohvalo. Le tako nadaljujte, saj prirejanje takih iger in gojenje petja je nam vsem v korist. Da se občinstvo zanima za take prireditve je tudi pokazalo, saj napolnilo je dvorano do zadnjega kotička. Mislim da se nikdo ne kesa radi poseta, zato pripravimo prireditelje, da tako nadaljujejo in kmalu izvedejo kaj podobnega. Želimo jim obilo uspeha. Hitite z novo prireditvijo! — Frank Ruparich.

IGRE, KONCERTI IN PLESNE ZABAVE.

Prvomajska proslava kluba št. 1 JSZ, v Chicagu.

Chicago, Ill. — V nedeljo dne 30. aprila ob sedmi uri zvečer priredi socialistični klub št. 1 JSZ, prvomajsko proslavo v dvorani SNPJ, na So. Lawndale ave.

Sporod bo sledeči:

1. Pozdravni govor, — sođr. Aleš.
2. "Vseh živih dan", Oto Zupančič, — deklamira Tilka Udovih.
3. "Marseljska", — poje pevski zbor "Sava".
4. "Naš rdeči maj" F. Albrecht, — deklamira Frank Zajec.
5. Solospjev — poje Fred Zalaznik s spremljanjem na glasovir gđ. Mary Dolene.
6. O pomenu 1. maja, — govori sođr. F. S. Tavchar.
7. O agitaciji in časopisju — govori sođr. Zajec.
8. Prosta zabava in ples.

Somišljeniki, udeležite se te proslave v velikem številu. Pri-peljite s seboj svoje prijatelje in znanca. Vstop je prost in dovoljen vsakomur, ki želi praznovati praznik delavske solidarnosti z nami.

Te vrstice veljajo kot vabilo vsemu našemu delavstvu v Chicagu in okolici. — Odbor.

Is "nemške republike".

Monakovo. — Na glavni postaji so kamenitji levom, ki delajo okras postaj, napravili ob prihodu člana iz kraljeve družine, tri kraljevske krone in okrasili vse postaje kakor za časa monarhije, ko je prišla s vlakom kako kraljevsko veličanstvo. Republikanski obratni minister je za okras postaj dovolil veliko vsoto, da se počasti dolge odsotno veličanstvo.

METEORITI.

Povojna demokracija, kakršna so patentirali kapitalisti, se jim ne zdi varna, dokler živi zadnja delavska unija v deželi. Kapitalisti se bi počutili najbolj srečne, če bi mogli navaditi delavce na oves in seno. Potem bi bila demokracija na varnem ...

Ako je kapitalistična logika pravilna, tedaj ne bi bilo premo-ga, železa, olja, ne kruha, ako ne bi bilo kapitalistov na svetu. Če je Bog dal vse te stvari samo za kapitaliste, potem so nemogoče brez njih.

Da — ampak večina delavcev še ne ve, da brez njih ne bi bilo kapitalistov, dočim so delavci lahko brez kapitalistov.

Kaj čitajo rudarji te dni? Ako čitajo liste, ki krepko zagovarjajo njihove koristi, in če se pogl-bijo v to, kar čitajo, tedaj bodo razumeli, zakaj stavkajo. Rudarji, ki prejemajo "Prosveto", ne smejo zavreči prebitanih števil. Dajte jih tovarišem-stavkarjem, ki ne morejo naročiti lista.

V Ameriki imamo več ko milijon trempov, 600.000 tatov in ropar-jev in vsako leto je 80.000 držin-skih škandalov, tragedij in razpo-rob. Norišnice in ječe so polne.

To je samo površna slika kaplitalističnega sistema.

Kazimirščič so spet v deliriju. Kuharica jim je pokvarila "rih-to" in zdaj jih vije. Mi ne more-mo pomagati. Ali ni nobenega zdravnika v bližini ki bi jim pu-ščal?

(Pozneje smo izvedeli, da je špeclalist Karbunkel posetil pa-tru in naredil, kar je bilo tre-ba. Odklelo je devet funtov "u-čenosti", ki ga je tiščala v — tre-buhu. Tako je, če je človek izo-člano "učen"!)

Ako je papež res pri volji po-slati jezuita v ruske gladovne province, potem že ne verjame v poročila o kanibalizmu ob Volgi. Na drugi strani se pa lažni ruski kmetje lahko zahvalijo papežu, ker jim je poslal "živil" v obliki jezuitskih pridig. Take "hrane" so imeli več ko dovolj ob času carja — in zato je bila revolucija v Rusiji. K. T. B.

JUGOSLOVANSKI DIJAKI NA AMERIŠKIH VISOKIH ŠOLAH.

New York. (Jugoslovanski Oddelek F. L. I. S.) The institu-te of International Education, Carnegiejeva ustanova, ki pospe-šuje vzajemnost med ameriško in inozemsko višjo vzgojo, je rav-nokar izdal brošuro pod naslo-vom "Kažipot za inozemske dija-ke v Združenih državah."

Za inozemca, ki prihaja na viš-je šole v Ameriko, nudi velika razlika v vzgojevalnem sistemu začetkom jako velike težkoče. Zgoraj kažipot ima namen, da ga orientira in mu daje najpo-trebnejše informacije: o organi-zaciji vzgoje v Združenih drža-vah, o kolegijih in univerzah s njihovimi šolami za profesional-no vzgojo, o poletnih šolah, o žen-skih kolegijih, življenju na vseučiliščih, dijaških organizacijah, o stroških s šolanjem itd.

Glasom podatkov, nabranih to-kom šolskega leta 1919—1920 je bilo v Združenih državah nič manj kot 10.000 dijakov iz ino-zemstva, ki so bili vpisani na a-meriških vseučiliščih. Razmero-ma največ je bilo Kitajcev (oko-lo 1.000); za njimi prihajajo Ja-poneci in Filipinci. Ali zastopane so po dijakih tudi vse ameriške republike in vse evropske drša-ve.

Na koncu kažipota se nahaja narodnostna tabela inozemskih dijakov, vpisanih na 456 ameri-ških visokih šolah v l. 1919—1920. Tabela navaja narodnost oziroma državljanstvo dijakov in državo, kjer študira. Kar se tiče dijakov, ki so prišli iz Jugoslavije, so na-vedni pod sledečimi poglavji: a) iz Hrvaške; b) v državi Pennsylvan-ia; c) iz Slovenije; d) iz Srbije; e) iz Italije; f) iz Poljske; g) iz Rusije; h) iz Romunije; i) iz Srbije; j) iz Srbije; k) iz Srbije; l) iz Srbije; m) iz Srbije; n) iz Srbije; o) iz Srbije; p) iz Srbije; q) iz Srbije; r) iz Srbije; s) iz Srbije; t) iz Srbije; u) iz Srbije; v) iz Srbije; w) iz Srbije; x) iz Srbije; y) iz Srbije; z) iz Srbije.

(Malo izbral.) Prepričljiva le-na, ki se je kregala nad moštem, ker ji je k novi obleki izbral gr-trak, je dejala ob koncu: "Ti is-beraš vedno najslabše." — Moš- "Da, res je! In s taboj sem se sel."

POMOČ V GLADOVNIH PROVINCAH OB VOLGI JE SE POTREBNA.

"Friends of Soviet Russia" pobija Hooverjevo izjavo, da je lakota še premagana.

New York, N. Y. — (Friends of Soviet Russia). — Na podlagi izjave trgovskega tajnika Mr. Hooverja, ki je na temelju edine le njemu znanih podatkov podal nepravilno sliko o položaju ljudstva v gladovnih provincah v Rusiji, je organizacija "Friends of Soviet Russia", ki je edina organizacija v tej državi, da se v resnici briga za gladujoče v Rusiji, izdala naslednje poročilo:

17. aprila je menda Mr. Hoover sporočil predsedniku Hardingu in kabinetu, da najbrže ne bo treba porabiti \$20.000.000, katere je zbirnica dovolila za gladovne province v Rusiji.

Mr. Hoover je pozneje zopet menda izjavil pred predsednikom, da on smatra, da je lakota v provincah ob Volgi pod kontrolo.

Na te dve izjavi Mr. Hooverja izjavlja zgoraj imenovana organizacija sledeče:

Mr. Hoover ima mogoče poseben zvezi in poročevalce, da dobi informacije o položaju v gladovnih krajih v Rusiji. Toda so še drugi viri, iz katerih prihajajo bolj verodostojne vesti in poročila in iz avtoritativnih virov; te vesti si zelo nasprotujejo s poročili, katere je dobil Mr. Hoover. 9. aprila je n. pr. dr. Fridolf Nansen izjavil v "New York Worldu", da ni pomoči, da bi ne umrlo od pet do šest milijonov ljudi za lakoto. Lakota se je tako razširila, da presega naše moči in moči sovjetske vlade.

V provincah prizadetih od lakote je nastanjenih 33 milijonov ljudi. Od tega števila je bilo po izjavi Mr. Hooverja preživljenih tri milijone otrok in nekaj milijonov odraslih. Dr. Nansen pa izjavlja, da je Ameriška pomožna administracija skrbela za en milijon otrok, katerih število se je v zadnjem času pomnožilo na dva, in od dva do tri milijone odraslih. Iz tega je jasno, da 28.000.000 ljudem preti smrt lakote.

Revijska "Russian Information & Review" od 15. marca poroča, da položaj v gladovnih provincah postaja vedno bolj obupen in da je nemogoče pričakovati izboljšanja najmanj do junija, v nekaterih krajih pa ne do julija.

Iz zadnjega pisma Edgarka T. Whiteheada, zastopnika mednarodnega odbora v Berlinu, je razvidno, da povprečno umrje na dan do 50.000 ljudi od lakote, ako ne več. Kajti živeli ne prihaja dovolj, da bi jih bilo dovolj za 33.000.000 in valed dolgega stradanja ljudje počasi hira in nazadnje podležejo gotovi smrti.

Mirima West iz Minneapolisa, ki je v službi organizacije "Quakers" in ki je v središču gladovne province, je pred kratkim pisala svojim domov. Iz njenega pisma posnemamo sledeče: "Položaj je vedno bolj obupen. Poročila iz posameznih vasi se glasijo, da ljudje vživajo neke vrste travo, katero more prebiti le kamela; nekateri ljudje so jedli celo lan, valed česar so zblazneli. Poleg tega jedo mrhovino živali, poginoli valed lakote, in še celo otroke, ki umirajo gladi."

Organizacija "Friends of Soviet Russia" je pred kratkim dobila od svojega zastopnika v Moskvi brzjavko sledeče vsebine: Pomoč zelo nujna. Meseca maj in junij bosta strašna za gladovne province.

Na podlagi zgoraj navedenih avtoritativnih poročil in iz položaja samega je jasno, da bo do prihodnje zetje (ki bo šele koncem avgusta) število mrtvecev valed lakote naraščalo. Tedaj pa pride Mr. Hoover in izjavlja, da je "lakota pod kontrolo"; iz te izjave je jasno, da hoče zakriti fakta iz nekkih posebnih vzrokov. Preteklo je šele par mesecev, ko je Mr. Hoover prišel kampanjo proti drugim organizacijam, ki so imele namen pomagati bednemu stradalajočemu ljudstvu v Rusiji, češ, da sedaj ni potreba nobenih privatnih organizacij. Toda ni vapel s svojo kampanjo, kajti prihajajoča poročila so prikazovala položaj v gladovnih provincah v drugačni luči, kot ga je za kazal Mr. Hoover.

Mr. Hooverjeva izjava, da najbrže ne bo treba porabiti vseh 20 milijonov dolarjev, katero vsoto je dovolila zbirnica za stradalajoče ljudstvo ob Volgi, je bila ravno en dan prej, kot je bilo nazna-

njeno o sklenjeni pogodbi med Rusijo in Nemčijo; valed tega je sumljivo, da je vse to od strani Mr. Hooverja politična poteza, da bi prisilili rusko sovjetsko vlado s stradanjem 33 milijonov ljudi v provincah ob Volgi, da prekliče dotično pogodbo

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Krojači se pripravljajo na novo bitko. Unija krojačev v New Yorku, ki izdelujejo ženske obleke, stoji na straži pred novo ofenzivo delodajalcev. Bitka pride 1. junija, ko poteče stara pogodba. Lansko leto so hoteli lastniki delavnice pogaziti pogodbo s krojači in upeljati delo od kosa, toda organizacija je po desettedenskem boju temeljito zmaga in prisilila delodajalce, da se držijo pogodbe. Toda delodajalci se nikdar ne nauče ničesar in zato bodo letos zopet poskušali uriniti krojaškim sistem dela od kosa.

"Osemindesetletarji" jokajo nad publiko. Odbor osemindesetletarjev — organizacija liberalnih elementov, ki so se ločili od republikanske in demokratske stranke — je čutil potrebo, da zine kakšno v pogledu stavke rudarjev. Operatorjev noče zagovarjati in rudarjev tudi ne, zato pa je prišel jokati nad ubogo "publiko", katere najbolj "trpi" v stavki. Hopkins, predsednik odbora, poroča, da se odbor peša s "preiskavo" stavke, ki ima dogmati, koliko je prizadeta publika. Odbor osemindesetletarjev ne more pojmiti, da so rudarji tudi publika.

Nova pogodba krojačev v Rochesterju, N. Y., stopi v veljavo 1. maja. Krajevne unije so odobrile pogodbo. Pogodba je sklenjena med unijo Amalgamated Clothing Workers of America in organizacijo delodajalcev Clothing Exchange ter velja za tri leta. Okrog 10.000 krojačev je zaposlenih v področju pogodbe. Glavne točke določajo, da se vsi spori rešujejo po nepristranskem razsodniku; 44 ur dela v tednu ostane, krojači določajo plačo in pol za česurno delo in v času, ko je malo dela, se delo enakomerno razdeli med vse delavce. Delo ne sme prenehati niti ne smejo biti delavci izpiti. Mezda je povprečno znižana za 13 in pol odstotka.

Delavci na Danskem, ki so bili izpiti prejšnji mesec, so odobrili osemurni delavnik. Spor je bil razrešen na temelju znižanja mezde za 12 do 15 odstotkov. Nova mezda na lestvici stoji 25 odstotkov višje kot je bila leta 1914. Delavci niso zadovoljni s tem kompromisom in mnogo tisoč se jih noče vrniti na delo. Unije danskih delavcev so danes močnejše kakor so bile kdaj poprej.

PRED SPLOŠNO STAVKO ŽELEZNIŠKIH DELAVCOV.

(Nadaljevanje s prve strani.)

večino resolucija št. 59. Odbornikom Ameriške delavske federacije je naloženo, da morajo delovati za nacionalizacijo železnic, kar predlagajo železniške organizacije in da morajo izdelati v tem smislu načrt in ga predložiti ljudstvu, po katerem naj imajo delavci v glavnih industrijah iste pravice in koristi kot pa oni, ki vložijo v te industrije svoj kapital. Toda, kot je razvidno, glavni odborniki Ameriške delavske federacije dosedaj še niso storili v to smer nobenega koraka in še celo nacionalizacijskemu načrtu, katerega so predložili premogarniki, so nacionalizacijo premogarnikov, so le molče pritrdili. Vpoštevajoč torej to, je jasno, da voditelji Ameriške delavske federacije ne marajo slišati od železniških družb očitkov, da so oni odgovorni za železniškarstvo stavko kot sredstvo za izvozevanje še bolj radikalnih zahtev, in ob enem pa zopet ne marajo biti prisiljeni se braniti, da so v resnici preveč konservativni za železniške organizacije.

Med tem ko organizirani železniški glasujejo o stavki, predstojnik Hardinge opetovano izjavlja, da premišljeva o načrtu končanja premogarske stavke. Obljubi ni ničesar; ne omenja tudi ničesar, kake načrte ima, ako ima kake. Na ta način se obvaruje pred kritiko drugih. Ko je predsednik zborniškega odbora za delo posetil Belo hišo v namenu, da bi razpravljali o premogarski stavki, ni prav ničesar svedel.

S fronte naših rudarjev.

(Izvirna poročila.)

Bilton, Pa. — Iz naše naselbine še ni bilo nobenega dopisa od zadnje premogarske stavke leta 1910. Kljub temu je naša naselbina precej poznana in je ne opazujem. Dne 23. aprila smo imeli ustanovno sejo lokalne U. M. W. of A., ki je bila nepričakovano dobro obiskana in navdušenja za stavko velikansko. Skoro vsi smo se vpisali k organizaciji. Posebno pohvalno se je v tem oziru izreči o Čehih in Hrvatih, ki so vsi kot en mož stopili v organizacijo. Sejo smo odprli v italijanski dvorani.

Tukajšnji superintendent ima še od 1. aprila najetih celo armo do volunov in privrženec, ki so vedno za petami naprednim delavcem. Vse to ni nič pomagalo in bili so na dan zborovanja prvi zopet enkrat poparjeni od leta 1910. Oddalec so opazovali zavedno delavstvo, ki je v masah prihajalo v zborovalno dvorano in jo napolnilo do zadnjega kotička.

Tako je sedaj v Westmoreland okraju na stavki sleherni premogorov razven Claridge. Pri nas sicer nismo tako napredni kot so v kaki drugi naselbini, da bi čakali na angelja s trobento, ič za nogo nas tudi ne bo treba vlačiti iz rovov, ker smo že vsi zunaj. Točeno je stavka pri nas popolna. Slovencev je v naselbini samo pet družin. O razvijanju položaja bom poročal prihodnjik. — Stavkar.

Suffield, Colo. — Rojak iz Palisades piše, da li smo vsi v južnem Coloradu tako zaposleni, da ni časa za poročanje. Pišemo naj resnejše vesti o stavki. Če hočem podati resnične slike, se ne morem dovoljno izraziti. Sicer je pri nas stavka popolna, takorekoč 100-odstotna. Veliko premogorjev je še pred 1. aprilom iskalo delo drugod po farmah in mestih, kajti naš rov je zadnjih 15 mesecev slab obratoval. Po 4 do 6 dni v mesecu smo delali.

Ostali, kar nas je na stavki, se prav dobro zavedamo položaja in bomo vztrajali do konca. Vse kaj drugega je pri C. F. & I. Co., ki ima veliko število pristajev in tudi največ premogorjev v tej okolici. Stavkokazov imajo menda celo več kot jih rabijo ter tudi Slovenci menda niso izvezti.

Victor American Fuel družba je po treh tednih stavek proglasila "open shop". Vpeljati hoče razmere kot so vladale do leta 1917. Najprej je poskušala v Hastingsu in Delagui. V omenjenih dveh naselbinah je precejšnje število Slovencev in ne vem, kakaj od tam ne dajo rojaki nobenega poročila. V vsaki teh dveh naselbin se tudi nahaja društvo SNPJ. Vem, da se še marsikateri Slovenec spominja Delagui, kjer je bilo leta 1915 nekaj nesoglasja pri novoustanovitvenem društvu. Precej rojakov nas je bilo prizadetih, celo dejanski napadenih in izgnanih iz naselbin. Eden tedanjih naših odbornikov, vem da so na vse še dobro spominja in kaj takega se sedaj zopet pričakuje.

Omenjena kompanija je imela podpisano pogodbo zadnjih pet let z organizacijo U. M. W. of A. in med tem časom bi se bilo lahko kaj izboljšalo. Toda kaj vidimo danes: Tretji teden stavke je kompanija ukazala delati, ali pa naj rudarji zapustijo naselbino. In premogorji se kar trumoma selijo v bližnja mesta, nekatere je kar kompanija izselila na svoje stroške, da bo imela dovolj prostora za svoje delavce, ki jih menda dobavljajo od nekdaj v velikem številu. Uspeha z njimi seveda ne bo imela, če se ne bodo pridružili stari premogorji, do katerih ima veliko zaupanje. Razvoj bomo videli v bližnji bodočnosti, a upamo, da se kaj takega ne bo zgodilo.

Dne 20. aprila smo se udeležili ome obletnice masakra v Ludlowu, Colo., ki mislim, da je marsikomu ostal v spominu.

Kakega posebnega napredka iz tega dela Colorada ne moremo beležiti, več pa bi se lahko pisalo o nevednosti in nazadnjstvu, kar pa ni umestno. Prav dobre izkušnje imajo napredni agitatorji, ki agitirajo tod za napreden list ali kaj koristnega. Dobivajo vsake vrstne odgovore, dostikrat prav smešne, da ni denarja ali podobnega. Vendar največkrat ravnotest ljudje, ko se snidejo s kakim "bivšim" salunarjem, ravnateljem ali bosom, seveda, druge narodnosti, ki jim pove, kaj smešnega, četudi neresničnega, hvalijo "ta pa zna" in za njega imajo dovolj denarja. Takrat je evenka

za najfinije cigare in sploh vse, kar pošli njihov "mister". Samo za delavstvu koristne namene nimajo ničesar. — Član društva SNPJ.

Yukon, Pa. — Stavka nadaljuje pri nas s uspehom. Dne 3. aprila smo prenehali s delom ter se nas je pridružilo 1200 k organiziranim rudarjem. Še vedno pristopi kak nov stavekar, da smo končno še skoro vsi na stavki. Prve dni je hodil krog rudarjev superintendent, kar pa ni mnogo pomagalo. Njegovi pohlevni pristaji so hodili po hišah in gonili ljudi na delo, ako ne, pa jim ukazovali zapustiti stanovanja, toda mnogo uspeha niso imeli. Dosedaj jih je šlo še malo iz kompanijskih hiš. Vsega tega se nismo prestrašili, saj podjetniki v Westmoreland okraju so nam še dovolj bičali.

Če niso prenehali nakladati premoga, tedaj to stori takoj in pristopi v našo družbo k stavekarjem; podjetniških pristajev, ki so za prigravčanje dobro plačani, pa ne poslušaj. Če v kateri naselbini še niste zastavkali, storite to takoj in pristopite na našo stran. Bodite s nam! Ne vstrajte se onih svetlih policajev, saj tu v Yukonu jih imamo tudi dovolj, in podjetniških deputetov, da "strajkajo" stavekarje, se ne manjka.

Stavekarji se zadržimo mirno, prirejamo shode po enkrat ali trikrat na teden in godba na pihala nam ob takih slučajih ne pozabi igrati, da je stavka toliko bolj kratkočasna. — Stavkar.

JUGOSLAVIJA POTREBUJE OBROČEV ZA AVTOMOBILE.

New York. (Jugoslovanski Oddelek F. L. I. S.) Ameriški vicekonzul v Zagrebu, M. W. Van Sickle naznanja — glasom vesti v "Commerce Reports", da je v področju tamonjega konzulata (Hrvatska in Slovenija) potreba po gumijevih obročih za avtomobile (tires), ker se večina nemških in avstrijskih avtomobilov prodaja brez njih in si jih mora kupce posebej nabaviti. Nadalje število tamonjnih ameriških avtomobilov znaša 50.

Avtomobili, izdelani na Avstrijskem, niso opremljeni s gumijevimi obroči, ker avstrijske tovarne za gumasto blago niso v stanu izdelovati niti zadostne zaloge za domačo uporabo, tako da mora Avstrija sama importirati gumijeve obročje iz Italije in v manjšem obsegu iz Nemčije. Radi tega, ako se v Avstriji opremijo dalo, je bilo opremljenih s obroči, mora kupci v Jugoslaviji plačati dvojno uvozno carino na gumijevih obročih. Teh malo nemških avtomobilov, ki se je tu prodalo, je bilo opremljenih s obroči, ali — kakor se glasi — nemški tovarnarji gumijevih obročev so bili po vojni le v zadnjem času v stanu tekmovali s italijanskimi tvrdkami.

Glede mer obročev treba razun pri ameriških avtomobilih vpoštevati metrični sistem.

Policija preprečila amnestijsko parado.

Detroit, Mich. — Policija je preprečila poulične demonstracije, ki so bile arankirane za zadnjo soboto ob priliki prihoda otrok, žena in mater političnih jetnikov. Detroiti delavci so arankirali pohod po ulicah in javni shod v Auto Workers' Hallu. Policija ni ovirala shoda, prepovedala pa je paradi v zadnjem momentu. Tridvajset otrok političnih jetnikov je v potujoči skupini, katere je od tu odpotovala v Cleveland.

60 oseb zgorelo v požaru na Španskem.

Malaga, Španija, 25. apr. — Šestdeset oseb je zgorelo in sto drugih je dobilo nevarne opekline v ognju, ki je danes uničil tukajšnji carinski poslopje. Mnogo uradnikov se je ubilo, ko so skočili skozi okna na cesto. Zgorelo poslopje je bilo sezidano v 17. stoletju.

Krvotilje na Irskem.

London, 27. apr. — V Mullingarju na Irskem je danes trajala dve uri bitka med republikani in svobodnodržavci. Dva moša sta obšla mrtva in sedem je bilo ranjenih. Končno so svobodnodržavci nadvladali republikane in ujeli 25 mož ter vplenili večjo količino orožja in streliva.

Pašić se je pobli v koloniji.

Washington, D. C. — Tukajšnje jugoslovanske poslanstvo je prejelo vest iz Beograda, da se je Nikola Pašić, ministriki predsednik, lahko pobli zadnje sredo, ko se je njegov avtomobil zaletel v voz goščišne železnice.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907
v državi Illinois.

IZVRŠEVALNI ODBOR:

UPRAVNI ODBEK:

Predsednik Vincent Calkin, podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. 7, Box 52, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blaginjak John Vegrich, urednik glasila Joka Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

FOROTNI ODBEK:

John Underwood, predsednik, 406 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenkhar, Box 274, Harborton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terzoli, Box 161, Lawrence, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODBEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHOODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosi, Box 286, Moon Run, Pa., John Groelj, 285 E. 137th St., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugopod. Max Mare, Box 166, Buhl, Minn., za severopod. Mike Zugel, 5483 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, predsednik, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 5808 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združbeni odbor:

Predsednik: Frank Alei, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Josko Oves, 3635 W. 58th St., Chicago, Ill., Jos. Skuh, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 3202 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZOR! — Korespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrli tak:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednate vobis se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zaltu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi priitvi na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 416 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči, oglaš, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednate, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Priseljevanje v Ameriko.

VI.
Verjetno, da postane "javno breme."

New York. (Jugoslovanski Oddelek F. L. I. S.) Priseljenjski zakon ne dovoljuje vstop v Združene države onim inozemcem, glede katerih je verjetno, da bi padli na breme javnega dobrodelstva. Zakon jih označuje kot "likely to become a public charge" (verjetno da bi postali javno breme). Ta določba priseljenjskega zakona je jako elastična in nedoločna, ali tembolj dalekosežna; treba le pomisliti, da izmed vseh raznih vrst priseljenec, katerim se vsako leto ne dovoljuje vstop v Združene države, tvorijo pretežno večino ravno takozvani "persons likely to become a public charge."

Osebe tako-le naznačene so v glavnem one, ki niso v stanu preživljati se same sebe ali o katerih je verjetno, da radi enega ali drugega vzroka ostanejo brez dela in postanejo odvisne od javnega dobrodelstva. Tu ni splošnega pravila. Priseljenjske oblasti morajo presoati vsak posamezni slučaj po njegovih posebnih okoliščinah. Sodeč, da-li se ima priseljenec smatrati kot oseba, o kateri je verjetno da postane v javno breme, ali pa ne, morajo priseljenjske oblasti vpoštevati med drugim: njegov poklic; njegovo telesno sposobnost, da ga izvršuje; število oseb — tukaj ali v starem kraju —, ki so odvisne od njegovega zaslužka; da-li izgleda, da bo dobil delo in ostal zaposlen, njegovo zdravje; starost; koliko denarja ima pri sebi, itd.

Priseljenjski zakon — kakor smo videli v prejšnjem članku — izreco in brezpogojno izključuje v vse osebe, ki imajo tuberkulozo v katerikoli obliki ali kako ostudno ali nevarno kužno bolezen. Izključuje pa tudi osebe s telesnimi hibi, ako se zdi, da si dotičnik radi take hibe ne bi mogel zaslužiti dovolj za svoj preživitev. Potemtakem inozemec, ki trpi na kaki manjši telesni hibi ali pa na kaki večji — kot na pr. v slučaju zgube enega očesa ali uda —, ni izreco ali mandatorično izključen, marveč bo izključen le, ako je priseljenjska oblast mnenja, da z ozirom na njegovo telesno nesposobnost in vse druge okoliščine je verjetno, da pače dotičnik na breme javnega dobrodelstva. Dva priseljenca, na primer, utegneta imeti isto telesno hibo, in vendar bo do enega pripustili in drugega izključili. Ali eden izmed njiju utegne imeti obrt, ki ni prizadeta po njegovi telesni nesposobnosti, ali sorodnike, ki so v stanu skrbeti zanj, ali pa lastna denarna sredstva, dočim drugi ne utegne imeti niti jedne od teh stvari.

Priseljenca, ki trpi na kaki telesni hibi ali je drugače pripustljiv, se dostikrat dovoljuje vstop pod jamčevino (bond), ki garantira, da ne postane "javno breme." Iz istih razlogov se ne dovoljuje prihoda otrok pod šestnajstim letom, ki ne prihajajo v spremstvu svojih starišev oziroma ne prihajajo k njim, ako ni popolnoma jasno, da ne postanejo breme javnega dobrodelstva. Raznako v slučaju starcev, ki niso več sposobni za delo, mora biti dokazano, da grede k sorodnikom ali prijateljem, ki so v stanu in pri volji, da jih vzdržujejo in primerno okrbujejo.

ni hibi ali je drugače pripustljiv, se dostikrat dovoljuje vstop pod jamčevino (bond), ki garantira, da ne postane "javno breme."

Iz istih razlogov se ne dovoljuje prihoda otrok pod šestnajstim letom, ki ne prihajajo v spremstvu svojih starišev oziroma ne prihajajo k njim, ako ni popolnoma jasno, da ne postanejo breme javnega dobrodelstva. Raznako v slučaju starcev, ki niso več sposobni za delo, mora biti dokazano, da grede k sorodnikom ali prijateljem, ki so v stanu in pri volji, da jih vzdržujejo in primerno okrbujejo.

Ako ima prihajajoči priseljenec sorodnike v Združenih državah, morajo ti-le olajšati njegovo preiskavo s strani priseljenjskih oblasti s tem, da pošljejo zapreženo izjavo (affidavit) ali druga dokazila, s katerimi pokažejo svojo odgovornost in svojo dobro voljo, da mu pomagajo v slučaju potrebe. Ni zadosti, da se v "affidavit" le na splošno izjavi, da je dotičnik v stanu in pri volji skrbeti za prihajajočega priseljenca. Marveč treba navesti posebi ali službo dotičnega izjavitelja, koliko ima dohodka, vrsto in obseg lastnine itd. Tak "affidavit" utegne odpraviti vsak dvom, ki bi ga imela priseljenjske oblasti glede priseljenca v pogledu njegovega bodočega vzdrževanja. Vsi taki "affidaviti" ali druge listine naj vsebujejo natančno ime priseljenca in parnika, kakor tudi dan pričakovanega prihoda in naj se vpošljejo priseljenjskim oblastim v pristanišču prihoda.

Inozemec utegne biti smatran kot "likely to become a public charge" tudi, ako nima pri sebi zadosti denarja ob svojem prihodu. Vsakdo mora imeti zadosti denarja, da dosepe tja, kamor je namenjen, in da se preživi v prvih dneh. Raditega vprašujejo vsakega priseljenca, koliko denarja ima pri sebi. Zakon ne določuje nikake določene svote, ki je priseljenec mora najmanj imeti, ali on mora imeti zadosti, da pokriva prve najnujnejše stroške za sebe in one, ki z njim prihajajo. Ako je namenjen v no tnanost, mora imeti železniški listek ali pa sredstva za iztega.

ZA KRATEK ČAS.

(Resnica!) Sodnik: "Ali ste bili že kdaj predkaznovani?" — Potepuh: "Ne gospod sodnik! Vselej so me kaznovali šele potem."

(Dober bratec) Mati Pepčur: "Pepček, polnečen ne smeš biti! Vse moraš s svojim bratecem deliti po bratovski. Če ti dam pomarančo, jo moraš razpoloviti tako, da dobi bratec večji kos!" — Pepček: "Mama, naj rajši deli on po bratovski."

(Na upanje.) "Tone! Tvoji ševlji pa strahovito škripajo. Gotovo jih še nisi plačal." — "Neumnost! Potem bi morala škripati tudi moje hlače!"

OTOK ZAKLADOV.

Čudoviti dogodki na malom Jaku na suhem in na morju.

Angleško spisal R. L. Stevenson.
Poslovenil J. M.

(Dalje.)

"Gray," je začel, "zopet gospod Smolett nekoliko glaseje, 'jaz zapuščam to ladjo in ti ukazujem, da greš s svojim kapitanom. Vem, da si v srcu dober človek in smem reči, da tudi nihče izmed ostalih ni tako zloben, kakor se dela. V roki držim svojo oro; dam ti tri deset sekund časa, da se mi pridružiš."

Nastal je molk.
"Pridi, moj dobri fant," je nadaljeval kapitan, "ne obotavljaj se toliko časa. Z vaško sekundo pripravim v nevarnost svoje življenje in življenje teh dobrih gospodov."

Nenkrat je nastal metel, glas udarcev in Abraham Gray je z veliko rano od noža na obrazu pritekel h kapitanu, kakor pes na življaje.

"Ja sem z vami, gospod," je rekel.

In v naslednjem trenutku sta on in kapitan skočila k nam v čoln — in odrinili smo in odvedali.

Kmalu smo pustili ladjo daleč za seboj, vendar še nismo bili na obrežju in v našem ostrogu.

XVII. BOGLAVJE.

Zdravnik pripoveduje dalje: poslednja vojnja čolna.

"Peta vojnja je bila popolnoma drugačna od ostalih. Naš mali čoln, v katerem smo se vozili, je bil zelo preobložen. Pet od naših mož, in trije izmed njih — Trelawney, Bedruth in kapitan — nad šest čevljev visoki, je bila več, nego je mogel nositi. In k temu pride še smodnik, svinjina in vreče kruha. Zadnji rob čolna se je skoro dotikal vode. Večkrat smo je nekoliko zajeli, in moje hlače in krila moje suknje so bile popolnoma mokre, predno smo prišli kakih sto korakov daleč.

Kapitan je odredil, da smo pripravili čoln v pravi položaj in sedaj je ležal nekoliko bolj ravno. Toda vseeno smo težko dihal. Na drugi strani je morje zopet pritokalo, močan, valujoč tok je tekkel skozi zaliv proti zahodu, se obrnil potem proti jugu in proti morju skozi preliv, po katerem smo zjutraj dospeli. Celo majhni vali so bili nevarni našemu preobloženemu čolnu; najhujše pa je bilo, ker nas je tok zanesel iz našega pravega pota in od našega izkvališča za predgorjem v stran. Ako bi pustili, da bi nas neseb seboj, bi morali priti na suho ravno poleg čolnov, kjer so se vsak trenutek prikazati moraki roparji.

"Ne morem ga voditi proti ostrogu, gospod," sem rekel kapitanu. Jaz sem krmaril, on in Bedruth, ata pa na vso moč veslala. "Pritok ga nosi s seboj. Ali morete malo močnejše veslati?"

"Ne, ne da bi potopili čolna," je rekel. "Vstrajati morate, gospod, ako izvolite, — vstrajati, dokler ne opasite, da plovemo naprej."

Poiskal sem in polagoma spoznal, da nas je gnal pritok še dalje proti zapadu, dokler nisem na ravni čolna bolj proti vzhodu ali skoro pravokotno k potu, po katerem bi morali voziti.

"Na ta način nikdar ne pride na obrežje," sem rekel.

"Ako je to edina smer, v kateri moramo voziti, moramo pač voziti," je odvrnil kapitan. "Držite se moramo proti otoku nazvgor. Vidite gospod?"

"Ako bi vozili proti izkrcišču, bi se lahko rešili, kje bi prišli do obrežja, ne glede na to, da bi nas utegnili roparji napasti; v tej smeri pa, v kateri sedaj vozimo, moramo priti iz toka in voziti potem ob obrežju nazaj."

"Tuk je še slabši, gospod!" je rekel Gray, ki je sedel spredaj. "Sedaj lahko nekoliko počasneje vozite."

"Hvala, moj dragi," sem rekel, prav kakor da bi se ne bilo ničesar zgodilo med nami; na tihem smo se namreč dogovorili, da ravnamo s njim, kot da bi bil eden izmed nas.

in misljal, da je bil njegov glas nekoliko spremenjen.

"Top!" je vzkliknil.
"Mislil sem nato," sem rekel, kajti bil sem prepričan, da je misljal na bombardiranje trdnjave. "Nikdar ne morejo spraviti topa na obrežje, in ako bi se jim posrečilo, ga ne morejo vleči skozi gozdove."

"Poglejte nazaj, zdravnik," je rekel kapitan.

Popolnoma smo pozabili na dolgi devetfuntni top in sedaj smo videli na veliko našo grozo petorico lopovov, kako so se sukali okoli njega in odvrtili njegovo suknjo, kakor so imenovali močno smolnato odejo, v katero je bil zavil. In ne samo to; v istem trenutku smo se tudi spomnili, da smo pustili na ladji kroglice in smodnik za topi, da bi mogli s nekoliko udarcev s sekuro lopovi vse dobiti v roka.

"Israel je bil Flintov topničar," je rekel Gray s hripavim glasom. Ne glede na vsako nevarnost smo naravnali sedaj čoln naravnost proti izkrcišču. Prišli smo tako daleč iz toka, da smo vozili proti cilju. Toda najhujše pri tem je bilo, da smo v sedanji smeri obrnili celo svojo stran proti Hispanioli in smo tako tvorili tarčo kakor vrata kakega skednja.

Videl in slišal sem, kako je on lopov z obrazom, rdečim od žganja, izpustil na tla kroglice.

"Kdo je najboljši strelec?" je vprašal kapitan.

"Gospod Trelawney," sem rekel.

"Gospod Trelawney, prosim, ali morete ustreliti enega teh mož, Handsa, ako mogoče," je rekel kapitan.

Trelawney je bil hladan kot jeklo. Pogledal je na povzelo svojo puško.

"No," je zavpil kapitan. "počasi s to puško, gospod, sicer prevrnete čoln. Vsi naj stojijo mirno in drže ravnotežje, kadar bo meril." Sodičnik je vzdignil puško, veslanje je prenehalo izmisliti smo se spagnili na drugo stran, da vzdržimo ravnotežje, in vse smo iz-

vršili tako dobro, da nismo zajeli niti kapljice vode.

Na ladji ob med tem top zasukali in Hispanioli, ki je stal s nabijalnikom pri čvi, je bil radi tega najbolj v nevarnosti. Vendar nismo imeli sreče, kajti ravno ko je Trelawney ustrelil, se je pripognil, kroglica je šinila nad njim in eden izmed ostalih štirih je padel.

(Dalje prihodnja.)

Dr. J. V. Grahek

ZDRAVNIK.

Uradne ure so: 10:00 zjutraj do 2:30 popoldne.

642 E. Ohio Street.

Telefon Cedar 2388

N. S. PITTSBURG, PA.

DOVOLJ ZAHVAL

Je na razpolago, da je angleško-slovenski besednjak potreben pri učenju angleščine. Posebno dobrodošel takim, ki se znajo nekaj angleško. Cena mu je 5 dolarjev. Naročite ga na naslov:

DR. F. J. KERN,

6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

BAKRENE KOTLE

Vsa potrebna oprema. Hidrometri, Mali Ekstremi, Kimeli, razne vrste, za izdelavo raznih na opojnih plinih: Rum, Brinjave, Kimeli, Znanje in drugo. Pišite po cenik.

VICTORIA SUPPLY CO.,

654 Morton Bldg., New York

POOBLASTILA

dela MATIJA SKENDER ŠE 12 LET, za rojake po celi Ameriki.

On že mora vedeti, kako se pooblastila izdelujejo. Piši mu in razloži svoje zadeve, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti ne bo mogoče grunt prodan s nepravilnim pooblastilom. Njegov naslov je 5227 Butler St., Pittsburg, Pa. (Advert.)

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani pivo le najboljše in najcenejše. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.
Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne železnice damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Veliko
potnikov.

V STARI KRAJ ODHAJA veliko ropalov. Ako ste tudi Vi namenjeni tja, tedaj najbolje storite, ako potujete skozi podpisano trdnjo, ki je znana zaradi točne postrežbe in priporočena od onih, ki so se potovali.

IZ STAREGA KRAJA bo prišlo le 1. juliju zopet večje število novih priseljencev. Ako šelite tudi Vi dobiti kako osebo sem, tedaj nam pišite po nadaljna tozadavna pojasnila.

PRI POSILJANJU DENARJA se pred vsem važno tri stvari in sicer: hitrost, cena in varnost. Naša banka vam nudi vse tri. Poslušajte se je torej vselej, kadar pošiljate denar.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na

SLOVENSKO BANKO
ZAKRAJŠEK & ČEŠARK
70 — 9th Ave.,
NEW YORK CITY.

SEVEROVA ZDRAVILA VZDRUŽUJEJO

ZDRAVILA V DRUŽINAH

Za srbeči kožurabite

SEVERAS
ESKO

Kožneplavne mazila

Priporočljivo za odpravo pri zdravljenju srbečice in raznih kožnih bolezni.

CENA 50c

Vprašajte pri vsaki lekarni.

W. F. SEVERA CO.

CEDAR RAPIDS, IOWA

H. H. VON SCHLICK MOZ,
KI POMAGA OZDRAVITI
BOLNE LJUDI.

Fred dvanajsetletni sem povedal ljudem, da moj Bolgarski krvni čaj, pomaga naravi pri sapirih, oprati strupe iz obisti, osladiči ledene in čreva očisti, ter ojača kri.

Povedal sem, da moj Bolgarski krvni čaj vlti gorak predno ležete spat, pomaga pregnati prehlad in varuje pred influenco in plućnico.

Danes milijone ljudi živa Bolgarski krvni čaj kot prijano domače zdravilo.

Bogati sold kuhani iz korenin, lubadov, jagod, listja in cvetja življenj dvakrat v tednu pomaga vsakomur obdržati zdravje.

Lekarnarji ga s veseljem drže v zalogi za bolnike, ker ljudje, ki vltajo Bolgarski krvni čaj se vrnejo in poročajo kakine uspehe so dosegli.

Samo upražajte se danes lekarnarja po njem — ali vam ga mi pošljemo poštino prosto zavoj za \$1.25, 3 za \$3.15, 6 za \$5.25.

Naslov je: H. H. Von Schlick, President, Marvel Products Company, 8 Marvel Building, Pittsburgh, Pa. (Adv.)

CUNARD-ANCHOR

ANCHOR DONALDSON

IZ CHICAGE

V

ZAGREB IN LJUBLJANO

Posebna vožnja uspešljena po JOHN KAMPOTICU

of Cunard Line Chicago urada.

Is New York dne 10. maja s Cunard

arte parnikom

"MAURETANIA"

(1700 čevljev dolga — 4 vjaki)

Najhitrejši parnik na svetu.

Is Chicago dne 12. maja po Wahash

Lockawanna železnici.

Nedolga odmor — Nič ne prihl.

Potniki naj kupijo karte pri Cunard

Line mestnih klerkih.

Najboljša prilika za od-

hod v

DOMOVINO.

s velikim parnikom

PRESIDENT WILSON

DNE 20. MAJA

Cena do Trsta ali Du-

broynika je \$102.50.

Pišite nam, da vam o-

skrbimo prostor.

Denar pošiljam v do-

movino po pošti ali

brzovarno v dinarjih —

Dolarjih

Pišite po naš cenik.

Opravljamo vse banč-

ne posle.

Prejemam denarne vlo-

ge in plačujem po 4%

obresti.

EMIL KISS, BANKIR

NEW YORK CITY

133 Second Ave.

(Adv.)

Uspehi v dvajsetih

dneh ali se vam

pa vrne denar.

Nuga-Tone

Proizvajala bogato rdečo kri, mo-

čne stanovitne živce, življenja

polne moške in ženske.

Če ste slabša zdravja in pri slabi moči, če se vam

spomin mudi in vaše telo mudi, če ste se na va-

šili imati pomislite in marketinističnega, potem potreb-

ujete Nuga-Tone in izboljšate svoje zdravje. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone

je najboljše zdravilo za krvne in živčne bolezni. Nuga-Tone